

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙ เสนอโดยคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สถานติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยเสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาบรรจุระเบียบวาระ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุเข้าระเบียบวาระในการประชุม ครั้งที่ ๗๕/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๓๘ ก วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว บทบัญญัติเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้ทำการขอทานตามพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันสมควรให้มีการจัดระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ทำการขอทาน การควบคุมการขอทาน และแยกผู้แสดงความสามารถออกจากการเป็นผู้ทำการขอทาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสังคมและคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อีกทั้งสมควรกำหนดความผิดทางอาญาแก่ผู้ซึ่งหาประโยชน์จากความไม่สมประกอบทางร่างกาย ความอ่อนด้อยทางสติปัญญาหรือสภาพจิตใจของบุคคลอื่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับการปฏิบัติอันเป็นกิจวัตรตามศาสนา (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้มี “คณะกรรมการควบคุมการขอทาน” จำนวนไม่เกิน ๑๙ คน ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๙ คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๗ คน และอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ โดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ กล่าวคือ การเสนอนโยบาย และมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการขอทานและสงเคราะห์ผู้ซึ่งทำการขอทาน แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขอทาน รวมทั้งการดำเนินการกับผู้แสวงหาประโยชน์จากการขอทานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการขอทานและสงเคราะห์ผู้ซึ่งทำการขอทาน

ทั้งนี้ โดยกำหนดให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการทำหน้าที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการดังกล่าว (มาตรา ๖ - มาตรา ๑๒)

๔. กำหนดห้ามบุคคลใดทำการขอลา พร้อมทั้งกำหนดลักษณะการกระทำที่ให้อถือว่าเป็นการ ขอลา ดังนี้ (๑) การขอเงินหรือทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่อเลี้ยงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการขอด้วยวาจา ข้อความ หรือ การแสดงกิริยาอาการใด (๒) การกระทำด้วยวิธีการใดให้ผู้อื่นเกิดความสงสารและสงมอบเงินหรือทรัพย์สินให้ แต่สำหรับการแสดงความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรีหรือการแสดงอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือ ทรัพย์สินจากผู้ชมหรือผู้ฟัง การขอเงินหรือทรัพย์สินกันฐานญาติมิตร หรือการเรียกรับตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมการเรียกรับ ไม่ถือว่าเป็นการขอลาตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๓)

๕. กำหนดให้ผู้ประสงค์จะแสดงความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรีหรือการแสดงอื่นใด ตามมาตรา ๑๓ วรรคสาม ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตพื้นที่นั้น เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้ง ไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่มีอำนาจกำหนดสถานที่ วันเวลา การใช้อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่นใด เพื่อให้การแสดงความสามารถนั้นเป็นไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่แจ้งต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือฝ่าฝืนข้อกำหนดของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดหรือเลิกกระทำการดังกล่าวได้ (มาตรา ๑๔)

๖. กำหนดให้ในกรณีที่น่าปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้นั้นไปยังสถานสงเคราะห์ เพื่อทำการคัดกรองและหากการคัดกรอง พบว่าผู้ซึ่งทำการขอลาเป็นเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ คนพิการหรือทุพพลภาพ ที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย เฉพาะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายเฉพาะเพื่อดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ต่อไป (มาตรา ๑๕) แต่หากผู้ซึ่งทำการขอลาดังกล่าวไม่ใช่บุคคลตามมาตรา ๑๕ แต่เป็นบุคคลซึ่งไม่สามารถ ประกอบอาชีพได้ ไม่มีญาติมิตรอุปการะเลี้ยงดูและไม่มีทางเลี้ยงชีพอย่างอื่น หรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้บุคคลดังกล่าวเข้ารับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามระเบียบที่ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกำหนด (มาตรา ๑๖)

๗. กำหนดให้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์ของผู้ซึ่งทำการขอลา พนักงานเจ้าหน้าที่จะไม่ส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะ และให้ผู้ทำการขอลาผู้นั้นได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปก็ได้ (มาตรา ๑๗)

๘. กำหนดให้ในกรณีผู้ทำการขอลายอมปฏิบัติตามการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม กฎหมายเฉพาะหรือยอมอยู่ในสถานสงเคราะห์ ให้ผู้ทำการขอลาผู้นั้นพ้นจากความผิดตามมาตรา ๑๕ (มาตรา ๑๘)

๙. บทกำหนดโทษและการเปรียบเทียบปรับ

กำหนดบทกำหนดโทษทางอาญาในความผิดต่าง ๆ ดังนี้

๑) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๙)

๒) กรณีผู้ทำการขอลาได้ยอมเข้ารับสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์แล้ว ต่อมาผู้ทำการขอลา ผู้นั้นไม่ยอมรับการสงเคราะห์และได้ออกไปจากสถานสงเคราะห์โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๐)

๓) ผู้ใดกระทำความผิดประการใด อันเป็นการช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้มีการฝ่าฝืน มาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตาม

วรรคหนึ่งได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๑)

๔) ผู้ใดแสวงหาประโยชน์จากผู้ทำการขอทานโดยการให้ จ้าง วาน สนับสนุน ยุยงส่งเสริม หรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดให้ผู้อื่นทำการขอทาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดต่อไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๒)

๑๐. กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๒๓)

๑๑. บทเฉพาะกาล

๑) กำหนดให้สถานสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการตามพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นสถานคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๔)

๒) กำหนดให้ผู้ซึ่งถูกส่งตัวไปยังสถานสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งรับการสงเคราะห์อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับการสงเคราะห์ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๕)

นางสาววรรณัช สว่างแจ้ง / จัดทำ